

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa O.M.

przeciwko A.B.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 października 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 10 października 2018 r., sygn. akt V ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego A.B. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 10 października 2018 r., sygn. akt V ACa (...) Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżący opiera na przesłankach uregulowanych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN

570/01, OSNC 2002, Nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Skarżący występowanie istotnych zagadnień prawnych i konieczność wykładni łączy z art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. tj.: 1) czy w przypadku spełnienia świadczenia pieniężnego do rąk pełnomocnika uprawnionego do przyjęcia świadczenia w imieniu mocodawcy, którego to świadczenia pełnomocnik nie wydał mocodawcy (pozostawił je w swoim majątku), w razie, gdy następnie okazało się, że świadczenie nie osiągnęło swojego celu (stało się nienależnym świadczeniem, art. 410 § 2 k.c.) należy przyjąć, że stan wzbogacenia powstał w majątku mocodawcy (fikcyjne wzbogacenie) dlatego, że świadczenie było przeznaczone dla niego, czy też stan wzbogacenia powstał u pełnomocnika, który świadczenie to zachował w swoim majątku (rzeczywiste wzbogacenie) i w konsekwencji jest on zobowiązany do jego zwrotu? (w ocenie skarżącego przyjęcie stanowiska Sądu Apelacyjnego prowadzi do wniosku, że zobowiązany do zwrotu jest inny podmiot niż rzeczywiście wzbogacony); 2) czy roszczenie kondykcyjne uzależnione jest od badania rzeczywistego przesunięcia majątkowego (uzyskania przez wzbogaconego korzyści kosztem majątku zubożonego - art. 405 k.c.), czy też wystarczające jest ustalenie, że jeden podmiot świadczył nienależnie z przeznaczeniem dla drugiego podmiotu bez badania rzeczywistego transferu korzyści majątkowej pomiędzy zaangażowanymi podmiotami.

Z ustaleń faktycznych wynika m.in., że powód wypłacił bratu pozwanego A.B. kwotę 944 856 zł jako pełnomocnikowi M.B. na poczet zakupu prawa użytkowania wieczystego gruntu położonego w W. przy ul. K.. Spadkobiercami po M.B. która zmarła 22 grudnia 2005 r. są pozwany i jego brat po połowie.

W takim stanie faktycznym nie zachodzi potrzeba wypowiedzi Sądu Najwyższego, bowiem stronami stosunku prawnego, w związku z którym nastąpił transfer środków pieniężnych na poczet przyszłego świadczenia w postaci przeniesienia prawa użytkowania wieczystego byli powód i M.B.. A.B. nie występował jako strona czy rzekomy pełnomocnik. Ze względu na treść pełnomocnictwa upoważniającego pełnomocnika do odbioru świadczenia nie może budzić wątpliwości, że przysporzenie nastąpiło do majątku M.B. i wobec odpadnięcia podstawy świadczenia M.B. stała się podmiotem zobowiązanym do zwrotu spornego świadczenia, zaś po jej śmierci obowiązek ten przeszedł na jej spadkobierców.

Zgodnie z art. 96 § 2 k.c. czynność prawna dokonana przez przedstawiciela w granicach umocowania pociąga za sobą skutki bezpośrednio dla reprezentowanego.

Wymaga tego bezpieczeństwo obrotu prawnego. Dlatego skutki czynności prawnej przedstawiciela obejmują nie tylko zmianę stanu prawnego zamierzoną przez strony, ale także wszelkie następstwa tej czynności. Do tych następstw zalicza się również obowiązek zwrotu spełnionego świadczenia. W razie bowiem świadczenia dokonanego do rąk pełnomocnika upoważnionego do jego przyjęcia, wzbogaconym jest nie ten kto faktycznie przyjął to świadczenie, lecz osoba, którą on reprezentuje, gdyż świadczenie zostało przyjęte w imieniu tej osoby i dla niej (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 3 października 1972 r., III CZP 53/72, OSNCP 1973, nr 10, poz. 164). W efekcie, kwestia, czy pełnomocnik przekazał mocodawcy przyjęte w jego imieniu środki pieniężne jest sprawą wewnętrzną pełnomocnika i mocodawcy, a w razie jego śmierci sprawą pomiędzy pełnomocnikiem a spadkobiercami mocodawcy.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. a o kosztach postępowania

kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie Dz. U. poz. 1800 ze zm. w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. 2016, poz. 1668).

as]

jw